INGILIZ TILINI O‘QITISHNING ZAMONAVIY VA INNOVATSION METODIKALARI

Shukurov B.
Toirova Z.
Farmonova J.
SamDChTI talabalari
Ibadova N.
SamDChTI

Annotatsiya: Bunday maqola da ingliz tilini o‘qitishda tushuniligi yo'q metodikalar haqida nazariy asoslari keng o'rnatilgan va ularning rivojlanyish tartiblari va amaliy ishlatilishi tarixi mavzuna yopiq olib borilayapti. Bu asosda ko‘p usullar ishlatildi. Shuningdek, Kommunikativ approsch (CLT), interfaysial metodyklar, informatika metodikasi (Axborot-Kommunikatsiya texnologiyalari, AKT), CLIL (Content and Language Integrated Learning), task-based learning, blended learning va differentsial approach metodikalari va ularning xususiyatlari ko'plab aniqlovchiliklarda aytildi.

Qism qilib aytganda, maqolaning turli metodikalar xaqida tavsifi o'quvchi tili-bet oqitishning ma'lum o'g'ilishidagi rolini ilm-hujjat asosida belgilandi.

Kalit so‘zlar: ingiliz tili, zamonaviy metodika, kommunikativ yondashuv, interfaol metodlar, CLIL, AKT.

Bugungi kunda, hozirgi globallashuv va raqamli texnologiyalar rivojlanish davrida ingliz tili tan olingan va xorijiy tillarni o‘rganish buharidagi bir qancha shaxslarni kompetentka siqmoqda. Ingliz tili hozirda jihon dunyo va madaniyatiga o‘tkazib beruvchi xalqaro alomatlarni taminlaydi. Bu sabab bilan ingliz tilini samarali o‘qitish masalasi ilmiy-amaliy masala shaklidagi holatlarda hisoblanadi.

Asosiy an’anaviy metodlardan, natijadgi o‘quvchilarning amaliy nutqiy va shunga o'xshash kompetensiyasini rivojlantirgandagi xatosini kutiladigan grammatika-tarjimani o‘rnatish usuli qisman nazariy bilimlardan iborat. Shunda biz hozirda jahon dunyodagi qadimy tahlillarga talab etilgan kompetentkalarga javob berolmaymiz. Keling endi qanday qilib hozirda o‘quvchilardan tilni o‘z ichiga olish emas, balki ularni ingiliz tiliga qiziqishlarini oshirish haqida mulohaza yuritsak.

Hozirgi zamonaviy metodikaning ilmiy-nazariy asoslari va shunga misol

Zamonaviy metodika bir necha ilmiy yondashuvlar asosida qayta tuziladi. Jumladan, konstruktivizm nazariyasiga qarojdanishi bilan, bilim toqiq holatda berilmaydi, lekin faoliy olingan ravishda yaratiladi. Bu esa dars jarayonida o'quvchining faoliyatiga saboq beradi.

Bundan tashqari, Vygotskiy tomonidan juda erda izlanishi ko'rinadigan "yaqin rivojlanish zonasi" nazariyasi da ahamiyatli rol o'ynaydi. Bundaning ma'nosidagina, o'quvchilar o'qituvchilar yoki tengdoshlar yordamida murakkabroq vazifalar bajarish yordamida rivojlanadi.

1.Kompetensiyaviy yondashuv esa o'quvchilarni faqat bilimga qaratilmagan, balki uni amaliy jihatta ishlatish ko'nikmasini rivojlantirishka. Ingliz tillini o'qitishdagi usulga ko'ra bu esa kommunikativ kompetensiyaning rivojlanshisi niyozda bor.

2. Kommunikativ yondashuv (CLT)

Kommunikativ yondashuv zamonaviy metodikaning umidi va markaziy elementi hisoblanadi. Bu yondashuv tilini real muloqot vositasida o'rgatishga qaratiladi.

Bu metodda o'quvchilar ko'proq gapirish, fikr bildirish va suhbatlashga jalb qatiladi. Grammatik xatolar ikkinchi o'lchovli bo'lib, birinchi o'lchovli e'tibor muloqotka joylashiladi.

Masalan, "travel" mavzusi o'zida o'quvchilar sayohat rejasini yaratadi, suhbatlashadi va fikr almashadi. Bu esa ularning nutqiy faoliyatining sezilarli darajada rivojlanshigini tashkil etadi. Chet tili o'rganuvchilar ichida asosiy bo‘limni esa bemalol shu tilda gapira oladigan izlanuvchilar egallaydi.

Kommunikativ yondashuv quyidagi kompetensiyalarni rivojlantiradi:

Lingvistik kompetensiya

Sotsiolingvistik kompetensiya

Diskursiv kompetensiya

Strategik kompetensiya

Interfaol metodlar

Interfaol metodlar o'quvchilarni passiv tinglovchidan eng faol ishtirokchiga qarashga asoslanadi.

Masalan, "Role play" metodda o'quvchilar real hayotiy vaziyatlarni sahnalashga jalb qatiladi. Bu ularning nutqiy faoliyatini oshirishga yordam beradi. Shuningdek ularning insonlar bilan qulay gaplashishga undaydi. Bu yondashuv ingiliz tili uchun juda muhim bo'lgan qismlardan biri hisoblanadi chunki to‘g‘ri tinglash juda muhim yani bu insonni to‘g‘ri tushunish va unga to‘g‘ri javob beradigan shaxs bo‘lishni talab qiladi.

Xulosa qilib aytganda yangi metodlarni to‘g‘ri qo‘llay bilish bu juda muhim. Bu pedagoglarni va o‘quvchilarni o‘z ishlarining mutaxassislari qilib tayorlaydi va ko‘zlagan darajalariga oson erishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Kuldosheva, R. K., J. P. Kilichov, and T. Kh Suleymanov. "THE ROLE OF SIGN LANGUAGE IN SOCIETY." *УЧЕНЫЙ XXI ВЕКА*: 23.
2. Kurbanovna Y. Z. SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF THE ORGANIZATION OF DISTANCE LEARNING //Innovation: The journal of Social Sciences and Researches. – 2022. – Т. 1. – №. 2. – С. 40-43.
3. Pirnazarova X. A., Eshmuradova H. D. Ingliz tilida ideomalar va tarjimadagi qiyinchiliklar //Science and Education. – 2022. – Т. 3. – №. 6. – С. 1480-1483.
4. Pirnazarova K. A., Eshmuradova H. D. Theoretical issues of formation of translation competence in the education system of the Republic of Uzbekistan //Science and Education. – 2022. – Т. 3. – №. 6. – С. 1481-1489.
5. Shaymanova, Nigora, et al. "Exploring the Role of Educational Workshops in Mitigating Environmental Degradation in High-Traffic Wildlife Tourism Zones." *Natural & Engineering Sciences* 10.3 (2025).
6. Sharipova, M. A., & Shukurov, U. B. (2025). CULTURAL SIGNS AND SYMBOLS AS A LINGUISTIC RESOURCE FOR IMPROVING STUDENTS’PHRASEOLOGICAL COMPETENCE. *Ustozlar uchun*, *83*(2), 219-229.
7. Suleymanov, Timur, and Anora Kosimova. "EFFECTIVE WAYS OF TEACHING ENGLISH THROUGH GAMES, PRE-GAME AND POST-GAME ACTIVITIES." *Бюллетень студентов нового Узбекистана* 1.6 (2023): 5-7.

8. Suleymanov, T. K. (2024). THE SYNTACTICAL AND LEXICAL PECULIARITIES OF SENSORICS IN “HAIR” BY W. FAULKNER. *European Journal of Learning on History and Social Sciences*, *1*(4), 93-98.
9. Suleymanov, T. X. "THE POETICS OF SOUTHERN GOTHIC AND ITS SENSORY DIMENSION IN WILLIAM FAULKNER’S WORKS." Multidisciplinary and Multidimensional Journal 5.3 (2026): 115-119.
10. Suleymanov, T. FEATURES OF W. FAULKNER'S STYLE. STREAM OF CONSCIOUSNESS.
11. Yusupova Z. ACADEMIC DIGITAL WRITING SKILLS OF PHILOLOGY STUDENTS: CHALLENGES, ASSESSMENT, AND INSTRUCTIONAL DESIGN //Conference Proceedings: Fostering Your Research Spirit. – 2026. – С. 150-153.
12. Yusupova Z. K. THE PHENOMENON OF PERSONAL SELF-DEVELOPMENT AS A FACTOR OF DISTANCE LEARNING IN A FOREIGN LANGUAGE //Academic research in educational sciences. – 2021. – Т. 2. – №. 10. – С. 1274-1285.
13. Yusupova Z. Effectiveness OF Online Resources in Teaching Professional Vocabulary to Philology Students //Maktabgacha va Maktab Ta’limi Jurnali. – С. 675920.
14. Yusupova Z. THE DIGITAL CULTURE AS AN INTEGRAL PART OF PROFESSIONAL CULTURE. – 2022.
15. Zarina Y. A PEDAGOGICAL MODEL FOR DEVELOPING DIGITAL COMPETENCE OF PHILOLOGY STUDENTS IN HIGHER EDUCATION //Shokh Articles Library. – 2026. – Т. 1. – №. 1.
16. Сулейманов, Т. Х. (2022). Особенности сенсорного восприятия действительности героями У. Фолкнера на примере синтеза визуальных, аудио- и тактильных образов в рассказах «Barn Burning» («Поджигатель») и «A Rose For Emily» («РОЗА ДЛЯ ЭМИЛИ»). Academic Research in Educational Sciences, 3(6), 518–524.
17. Сулейманов, Т. (2026). Репрезентация визуальной модальности: поэтика света, цвета и распада (на материале новелл „Роза для Эмили“ и „Сухой сентябрь“). Зарубежная лингвистика и лингводидактика, 4(2), 57–63. https://doi.org/10.47689/2181-3701-vol4-iss2-pp57-63
18. Журакулов, Р. Д., & Журакулий, Г. (2023). СЕМАНТИКО-СТРУКТУРНЫЕ ПОЛЯ ФРАЗЕОЛОГИИ УЗБЕКСКИХ НАРОДНЫХ СКАЗОК. *Journal of Intellectual Property and Human Rights*, *2*(11), 80-82.